

Zoran Pevec

Ivo Stropnik: XXXL – velike ljubezni.

69 lirskoslovarskih gnezd prometejskih orlov.

Maribor: Založba Pivec, 2012.

Kdor ne začne z ljubeznijo, ne bo nikoli vedel, kaj je filozofija, zapiše Badiou v razmisleku o ljubezni z naslovom *Hvalnica ljubezni*. In dodajmo, da kdor ne začne z ljubeznijo česar koli, ne bo nikoli vedel ničesar o življenju, še posebno ne o poeziji.

Pesnik Ivo Stropnik je *Velike ljubezni* umestil v štiri sklope, v niz znakovnih sistemov, ki se praviloma začenjajo, razen v prvi uvodni pesmi, s črko l – *Labirintske, Lajavske, Ljubezniške in Lubrikantske*. Vsi so uravnani v ljubezen, in to ne samo s črkami in ne samo v odnos med žensko in moškim, temveč so generatorji ljubezenskih Dogodkov različnih pomenskih in podpomenskih enot na ravni Jaz-Ti ali Jaz-Ono tudi v razmerju do narave, do historičnega sobivanja z drugim in do Drugega v najožjem bivanjskem okolju – družini ali kar v celotnem kozmosu, kar je blizu spinozovskemu *deus sive natura*. Stropnik svet preizkuša z vidika razlike in enotnosti, piše o trmasti pustolovščini tubiti in o odkrivanju tistega, kar po navadi vsakdanje oko spregleda. Kljub naslovnemu namigovanju na pornografskost, XXXL, pa z 69 ali potem v zadnjem sklopu z lubrikanti, pesmi ne zahajajo v opolzke vsebine. So pa večinoma prizorišče Dvojega, ki ni le spolno, temveč predvsem bivanjsko razmerje. Ves čas variirajo med filozofsko konotacijo, kozmogonijo in vsakdanjo denotacijo človekovega bivanjskega okolja. Tako so zastavljene že uvodne misli, ki zavzemajo stališče od “Mati, kruh pečete odlično” do “Sokrat je bil kipar duš”.

Svobodna volja in upovedovanje naravnega v prvi pesmi nakazujeta pesnikovo sožitje z vsem, kar obdaja slehernika na začetku, preden se poda v labirint življenja. Aditivno nanašanje številnih referenc v nadaljevanju pa nas spominja in opominja na to, od kod vse prihajamo, kje potujemo, od prve besede do prometejskega gnezda, a tudi od “dinozavske čeljusti” do “pasjega laježa”.

Enciklopedični nabor zaznavanja tubiti nas vodi skozi strast in dvom, mimo "neznane kraja" v tubitni Dom ljubezni. Včasih je Stropnikov pesnik na tej poti hudomušen, včasih ironičen, v večplastnosti pa je med grozdi besed vendarle najbolj napovedovalec pesniške domovine, četudi so se temu svetu, sodobnemu odtujenemu okolju, "vse muze skurbale". Njegova moč in volja ostajata z verzom tu, čeprav večino zanimajo le še posvetne dobrine.

Avtor, vsaj v zadnjem obdobju znan predvsem po daljših pripovednih pesniških zapisih, v tej zbirki zanimivo uvaja tudi krajše, že skoraj haikujevske miselne enote ("*pride kača Poezija / k svojemu pogrebu / in vpraša: Ljubi mi je umrl, / o čem naj se ne pišejo pesmi*" ali pa "*o čem le misli kamen, / ko gre njegova ljuba roža spat; / na poti ni veliko kamnov, / vsaka roža je soldat*"). Plasti mnogopovednosti so nadgrajene z besednimi igrami ("*včasih se človeku / ne ljubi ljubiti / in gre raje sam: / med duše / zatemnjene / zlato sončece dvigat; / hoče samoto ubiti, / a iz njene biti ne zna uiti / stran*").

Zanimiv izbor pomenskih enot, zapletena hierarhija jezikov, ki se ravno dovolj razklenejo, da lahko zakodirano pesniško govorico odstranimo v uvid tega, kdo smo, in da se vprašamo, ali nismo na tem svetu predvsem takrat, ko smo "v ljubezni". Semantični nizi so v sozvočju besed med "vzpenjanjem k odgovoru" od "mladozaljubljenih sanj" do "utišanega žeblija v krsti".

Kompaktna sintagmatična kompozicijska raven temelji na ozadju inovativnenega izrazja in dobre strukturne razmejenosti. Med posameznimi enotami in načelom različnega ponavljanja, predvsem anaforičnega, pa verz ni le ritmično evfoničen, temveč poudarja tudi posamezna pesnikova izhodišča, ki navajajo bralsko recepcijo k razmišljanju o različnih bivanjskih državah oziroma različnem odnosu do sveta.

Če sta pesnika Iva Stropnika do zdaj odlikovala dobro obvladovanje besed in jezika ter zanimiv inventar informacijske aktivacije zapisa o vsem, kar nas obdaja, potem lahko ob tej zbirki zapišemo, da je svojo pesniško večpomenskost in večdimenzionalnost dosegel tudi s filozofskomišljenjsko dialoškostjo, ki se izvrši v najboljši tovrstni možni maniri, z ugotovitvijo, da še tako intelegibilna izrečena ali zapisana misel konec koncev vedno pristane v sintagmi – "največje ljubezni so brez besed".